

Miért dolgoz(z)unk?

Lekció: 2Kor 1,15-22/Textus: Haggeus könyve

2017. augusztus 20.

Mindannyian dolgozunk, mindannyiunknak dolgozni kell. Lehet, hogy valaki felsóhajt "sajnos igen", de a mondást is ismerjük, amely szerint a munkánál már csak az rosszabb, ha nincs munkánk. És miközben ez a mondás alapvetően hibás (hiszen a munkát alapesetben rossznak tünteti fel), mégis hordoz igazságot: nem tudunk úgy létezni, hogy ne dolgozzunk. Nem, hiszen a teremtő Isten az embert úgy alkotta saját képére, hogy az őrizze és művelje a teremtettséget, azaz formálja, alakítsa, hozza ki belőle mindazt, amit Isten elrejtett benne. Márpedig, ha ez igaz, és valakitől megvonják a munkát, emberlétének fontos összetevőjétől fosztják meg. Nyilván itt "munka" alatt nem csak vagy nem kizárólag az "állásunkat" értjük; munka a tanulás, az otthoni/családi feladatok ellátása, gyakran a hobbi is (pl. kertészkedés...).

A munka – elkerülhetetlen. Mindannyiunknak van munkánk a munkával, akár hívők vagyunk, akár keresők, akár kívülállónak mondanánk magunkat. Áldás vagy átok? Egyik sem tisztán! Teremtési megbízás, Isten szép ajándéka, amely megromlott, ezért ambivalens. A mai bibliai szakasz alapján emberi voltunk e sokszor gyönyörű, máskor sokszor elátkozott részével álljunk Isten elé. Hogyan lehet a munkánk eredményes? Hogyan lehet értékes, hogyan lehetünk a munkánk által elégedettebbek?

1. Figyelmeztetés: a munkánk irányultsága
2. Bátorítás: a munkánk értéke, eredményessége
3. Garancia: honnan tudhatom, hogy így lesz?

1. Figyelmeztetés: a munkánk irányultsága

A bibliai kontextus: Haggeus kora és üzenete

Krisztus előtt 520-ban vagyunk. 18 évvel ezelőtt hangzott el Cirus perzsa király dekrétuma, mellyel a babiloni fogságban élő zsidóknak megadta a lehetőséget a hazatérésre, Jeruzsálembe, valamint megbízta őket azzal, hogy építsék fel a Nabukodonozor által lerombolt templomot. A hazatérők – élükön Zerubábel, a későbbi helytartóval, valamint Jósua főpappal – nekikezdték a templom felépítésének az elhagyott romokon. Az építkezés azonban hamar elakadt. A környező népek mindent megtettek annak érdekében, hogy elcsüggesszék a népet és megghiúsítsák szándékukat. Csellel, hazug feljelentéssel, erőszakkal akadályozták a munkát. (Ezsd.1-4) 16 éven keresztül állt Isten házának építése. De egy alkalommal az Úr megszólította Haggeus prófétát, akinek feladata az volt, hogy az élő Isten üzenetét közvetítse egy lelkiileg megfáradt, közömbös és közönyös népnek, valamint vezetőinek.

Ebben a helyzetben Haggeus könyvének témája: munka, a jeruzsálemi templom felépítése. Igen, az Úr munkája ez, nem valami "szekuláris", világi munka... De én ma nem arról szeretnék beszélni, hogy hogyan dolgozz (szolgálj) a gyülekezetben, hogyan

végezd az Úr munkáját a gyülekezet közösségében. Hanem éppen arról, hogy bármi legyen is a munkád - végezheted úgy, mint aki abban Isten szolgálja, az ő ügyét építi.

Jeruzsálem lakóinak gondolkodását leleplezik Haggeus szavai: „*Így szól az Úr: ez a nép azt mondja: hogy nem jött még el az Úr háza újjáépítésének ideje. ... Hát annak itt van az ideje, hogy faburkolattal díszített házakban lakjatok, amikor a templom még romokban hever?*” Nyilvánvaló, hogy mi rejtőzik Isten fájdalmas szavai mögött. Az Úr háza a zsidó ember számára Isten jelenlétének a helye. A templomban mutatják be a szükséges napi, valamint ünnepi áldozatokat. A templomban találkoznak az Úrral, Isten a templomban, a Szentek Szentjében van jelen az ő népe között. Amikor tehát Isten a szemükre veti, hogy nem törődnek az ő háza építésével, amely 16 évvel korábban elakadt, valójában azt mondja nekik, hogy vele nem törődnek. Ellenben szorgalmasan építik és szépítik saját otthonukat. A faburkolatra való utalás luxuskörülményekre enged következtetni egyesek otthonában A 9. versben ezt olvassuk: „... *az én házam romokban hever, ti meg csak a magatok háza körül szorgoskodtok.*”

Szóval keményen dolgoznak - de Istent és az ő ügyét szem elől veszítették. Mindenki hajtja a maga megélhetését, de arra nincs idejük és erejük, hogy felépítsék a templomot, Isten jelenlétének a helyét. Majd később... A templom felépítése nem kulturális-építészeti projekt kérdése. Egy nagyon is valóságos Isten kérdése, annak a kérdése, aki az embert dolgozó, munkáló, alkotó lényvé teremtette. Persze ezzel szemben nyugodtan mondhatjuk, hogy ez valami vallásos beszéd. De talán mégsem; talán mégis sokkal jobban elevenünkbe vág, mint elsőre gondolnánk egy ilyen régi könyv alapján.

Figyeljük meg, mi a tapasztalata annak a közösségnek, akik kőkeményen dolgoznak a maguk előbbre jutásáért. Isten szava Haggeuson keresztül: “*Sokat vetettetek, de keveset hordtatok be; esztek, de nem fogtok jól lakni; isztok, de nem fogtok megrészegetni, felöltöztök, de nem fogtok megmelegedni... Aki pénzért dolgozik, mintha lyukas erszénybe rakná a pénzét.*” Soha nem lesz elég... Azaz elveszítik az öröm, a hála, az elégedettség érzését. Hiába a hajsza, hiába a bölcs befektetés, hiába a reménykedés... És ez nagyon is ismerős tapasztalat sokunknak. Sokféle formában, összetett módon jelentkezhethet ez. Lehet, hogy viszonylag jól keresel, de mégis úgy érzed, mindez elfolyik. Vagy lehet, hogy anyagilag gyarapodsz, de közben érzelmileg nem: nem vagy elégedett, nem látod értelmét... Ha pedig a munka üressé, értelmetlenné lesz, nemcsak a pénz, hanem maga az élet folyik el kezeink között... Telik az idő, és mindent megemészt valami megfoghatatlan értelmetlenség, üresség... Ez, mondja a próféta, az önmagunkra irányuló munka jellemzője.

Nos, semmi nincs, ami a mi világunkban mást mondana, mint hogy alapvetően önmagadért dolgozol. Akinek a munka elsősorban megélhetés, pénz: az önmagáért/max. a családjáért dolgozik. Akinek a munka önérvényesítés, önmegvalósítás, az is önmagáért dolgozik, Egy társadalom, ahol az emberek munkája elsősorban önmagukra irányul, önmagukért dolgoznak, egyre nyomasztóbb, egyre rosszkedvűbb lesz...

Mi köze ennek ahhoz, ami két és félezer évvel ezelőtt Izraelben történt? Az, hogy Haggeus szavai egy sokkal mélyebb igazságot fogalmaznak meg, mint hogy csak annyit

lássunk, hogy fel kellett építeni a templomot Jeruzsálemben. Haggeus, az egész bibliai kijelentés fényében, arra mutat rá, hogy az a munka, ami nem irányul Istenre, ami nem tud túlmutatni a saját szükségeken, végül meddővé lesz. *"Gondoljátok meg, mi történik veletek!"* - szólít meg minket újra és újra. Gondoljátok meg, mire vagy kire irányul a munkátok? Kire és mire irányul az életetek?

Mit jelent ez a gyakorlatban? Hogyan tudom gyakorlativá tenni azt, hogy a munkámmal, igen azzal a fantasztikus vagy éppen elviselhetetlen, esetleg semmilyen 8-10 órával *elsősorban Istent szolgálom?* Mi változik, ha ugyanazt teszem - de annak irányultsága nem az én? Azaz nem csak a pénzért teszem, vagy nem azért, hogy előbbre jussak, hogy a jövőmet alapozzam meg, vagy, hogy önmagam megvalósítását keressem minden áron.

A munkánk - a legtöbbünké, ha nem is mindannyiunké - embereket szolgál valamilyen módon. Lehet ez közvetlen találkozás (kiszolgálás, ügyintézés, gyógyítás, tanítás...), vagy közvetett (kenyérsütés, bármilyen termék előállítása, stb...). Mennyire másként teszem ezt, ha tudom, Istent szolgálom azzal, hogy a másinak a legjobbat adom. A másikat szolgálom ezzel, azt a jót adom neki, ami tudok. Ebben benne van, *ahogyan tesszük*. Milyen felemelő, ha egy eladó kedves és udvarias, ha egy ügyintéző segít és órákat spórol meg, ha egy orvos embernek is tart, stb... Egy másik dimenziója Isten szolgálatának a munkában az, ahogy a munkatársaimhoz (vagy főnökhöz, beosztotthoz) viszonyulok. Lehet, hogy úgy látod, nagyon nehéz a munkád tartalmában Isten szolgálatát felismerned, de közben abban, ahogy másokkal jelen vagy, szolgálhatod Istent. Ha ezt felismered, mennyi hiábavalóságtól és frusztrációtól szabadulhatsz meg. A sor végtelen. A figyelmeztetés, a felhívás mindannyiunkak, akik úgy érezzük, kipörög kezeink közül a pénz, lényünkéből az életerő: *"Gondoljátok meg, mi történik veletek!"* Nem az a baj, hogy Istent szem elől tévesztettük, és a munkát ezzel annyira önmagunk szolgálatába állítottuk, hogy elszakadtunk a lényegétől, a természetétől? - A jeruzsálemiek meggondolják útjaikat, magukba szállnak, és nekifognak a munkának az Úrért. A történetnek azonban nincs vége...

2. Bátorítás: a munkánk értéke/eredményessége

Mi méri meg a munka értékét? - Ok, Istennek szolgálok, de honnan tudom, hogy mi az elég? Hogyan juthatok megelégedésre? Pénz, hatalom, eredmény, siker... mi lesz a kritérium? Ne feledjük, mivel az ember természete szerint dolgozó, munkálkodó lény, nem tud kitérni ezen kérdések elől. Mikor érezhetek elégedettséget? Mikor tudhatom, hogy van értelme annak, amivel nap-mint-nap az időmet - az életemet! - töltöm?

Haggeus próféta második üzenete ezekben a kérdésekben ad betekintést. A jeruzsálemiek nekifogtak a munkának, de kérdéssé vált a szívükben, hogy van-e ennek értelme. Nem egészen két hónappal az első üzenet után Isten így szól a próféta által: *"Ki van köztetek olyan, aki még látta ezt a templomot régi dicsőségében? És milyennek látjátok most? Ugye, szerintetek ez semmit sem ér ahhoz képest?"* Az épülő templomot a Salamon által építettel hasonlítják össze. Úgy tűnik, annak pompáját, hihetetlen gazdagságát meg sem fogja közelíteni. Az ország is sokkal nehezebb gazdasági helyzetben van. De ha nem lesz

olyan, mint amit Nebukadneccár lerombolt, érdemes egyáltalán dolgozni rajta? Érdemes pénzt, munkát, időt ölni bele? Már most látszik, milyen hiábavaló... Egy hónap alatt elszállt a lelkesedés, teret nyert a csüggedés. Pedig Isten hívta őket, neki engedelmeskedtek, amikor nekikezdték a munkának. Isten munkájába álltak bele.

Milyen az a munka, ami elég? Ami elég nagy, elég szép, elég jelentőségteljes, elég eredményes? Ezek az emberek elkezdtek dolgozni az Úr háza építésén, de közben úgy látták, hogy ez kevés, ennek így nincs sok értelme. Összehasonlítva az eredeti templommal ennek dicsősége semmi. Akkor meg hogyan dolgozzunk? Összehasonlítva azzal, amit az a másik (ember, cég, intézmény, osztály, stb...) végez, a magam szemében az én munkám kevés. Ez a reakció teljesen érthető és jogos, ha a munka önmagunkra irányul, hiszen ismerünk mi jobbat, szebbet, nagyobbat. Ugyanakkor teljesen értelmezhetetlen, ha a munka Isten megbízásából Istenért történik, hiszen ott egészen más a mérce. Úgy tűnik, ami a népnek kevés - Istennek elég. Nem azért, mert Istennek a "gagyai is jó"!!! - ezt fontos hangsúlyozni -, hanem azért, mert amiben tiszta szívvel őt szolgáljuk, ami neki kedves, abban egészen más mérce számít.

Így szól: *"Még egy kis idő, és megrendítem az eget és a földet, a tengert és a szárazföldet. Megrendítek minden népet, és elhozzák kincseiket a népek, ezt a házat pedig megtöltöm dicsőséggel - mondja a Seregek Ura. ... Nagyobb lesz ennek a későbbi templomnak a dicsősége, mint amilyen a korábbié volt..."*

Istennek ez a szava két kritériumot nevez meg a munkánk értékével kapcsolatban. Mindkettő túlmutat rajtunk. Az első, hogy a munka értékét végső értelemben nem a mérete, mennyisége, emberi dicsősége, gazdasági hasznossága adja, hanem ahogy Isten azt látja, és ahogy Isten abban megjelenik. Nem a saját értékelésed (kicsi, nagy...), hanem az, ahogyan a munkádat, amennyiben Istenre irányul, ő kedvesnek tartja. A másik pedig ehhez kapcsolódik: az az értékes, ami megmarad. Mert eljön a nap, amikor minden megrendül; amikor mindaz, amiben a népek gyönyörűségüket, büszkeségüket lelik, amiért élnek semmivé lesz, és akkor nyilvánvalóvá lesz az, ami Istenben megmarad. Lehet, hogy a cég semmivé lesz, akár a saját céged is bebukhat, de amit pl. szeretettel tettél, ahogy jelen voltál az alkalmazottjaidnak, ahogy embereket szolgáltál ezen keresztül, az Istennél megmarad.

Ezért hát a bátorítás: *„Azért most légy bátor Zerubbábel! ... Légy bátor te is Jósua főpap... és legyen bátor az ország egész népe! ... és dolgozzatok, mert én veletek vagyok.”* Ez Isten szava. Ne csüggedj, légy bátor, folytasd, amit elkezdted. Dolgozzatok, mert én veletek vagyok!

3. Garancia: honnan tudom, hogy így van/lesz?

A munka túl fontos - túl fontos ahhoz, hogy egyszer csak arra ébredjek, hogy eltékoztam az éveket. Akár úgy, hogy sok pénzt szereztem, akár úgy, hogy megvalósítottam önmagam, akár úgy, hogy nagyot alkottam; vagy akár úgy, hogy látszólag nekem csak a kevesebb, kisebb jutott. És igen, hallom a figyelmeztetést, értem

is; hallom a bátorítást, és értem is - de vajon hogyan juthat ez el olyan erővel hozzám, belém, hogy nap mint nap higgyem, van értelme a munkámnak, és azzal Isten házáat építem, azaz Isten szolgálom? Hol a garancia, hol a pecsét erre? Igen, Haggeus próféta azt hirdeti, hogy Isten nagyobb dicsőséget szán ennek a templomnak, és ezért dolgozzunk bátran, de mi van, ha mégsem így lesz?

Haggeus könyvének záró sorai Isten ígérését hordozzák a kételkedőknek: „*Azon a napon kezembe veszek téged, Zerubbábel, Sealtiel fia, én szolgálom, és olyanná teszek, mint egy pecsétgyűrű, mert téged választottalak ki!*” A pecsétgyűrű a hitelesítés eszköze, a hatalom jele. Olyan, mint ma egy aláírás egy hivatalos iraton. Egy országban a király pecsétgyűrűje a legfelsőbb tekintélyt jelezte. A király a pecsétgyűrű átadásával felhatalmazhatta alattvalóit az ő nevében eljárni. Amikor Isten kezébe veszi választott szolgáját, Zerubbábelt, hogy olyanná tegye, mint egy pecsétgyűrű, nem másról van szó, minthogy *Isten felhatalmazza, felkeni őt. Saját hatalmából ruház rá.* Az egy kiválasztott lesz a garanciája annak, hogy a templom fel fog épülni. A nép előtt a felkent Zerubbábel lesz Isten garanciája. Ha Isten azt mondta, Zerubbábel olyan, mintha Isten pecsétgyűrűje lenne, akkor Isten itt elkötelezi magát, és kockázatot vállal. A saját hitelessége a tétje annak, hogy a munka sikeres lesz-e, hogy ígéretei szerint történnek-e majd az események.

Abban, ahogy Isten a Zerubbábelnek tett ígérlet által cselekszik, valami olyat tesz, amit később még inkább kiteljesít. Zerubbábel számunkra Jézus Krisztus előképe. Jézus a maga életében, szolgálatában, halálában és feltámadásában hasonlóan Isten pecsétje. Őt Isten pecsétjével igazolta. Őbenne Isten elpecsételte, hogy a megváltás, a helyreállítás, a megbékélés oldalán van. Nem háborút és ítéletet akar az emberiséggel, hanem megbékélést és életet. Áldott, megszentelt, értelmet adó munkát... Istennek ez az elköteleződése a mi javunk, a mi életünk iránt olyan erős, hogy Jézus Istenre irányuló munkájának a legdöntőbb része az ő értünk való halála. Isten pecsétje, hogy nem maradunk hiába, valóságban - és Jézus munkája, amelyben a halálba adja magát, hogy megváltson bennünket a bűn, a hiábavalóság, az önzés hatalmából. Jézus Isten pecsétje, Jézus Isten igenje és ámenje, Jézus az, akiben lehetővé válik, hogy a munkánkkal Istent szolgáljuk.

Mert ez a pecsét a szívünkig jut el. A lekióban így olvastuk: Isten Krisztusban pecsétjével eljegyzett, a Lélek zálogát adta a szívünkbe. Az övéi vagyunk, ahogyan Zerubbábel, ahogyan Jézus, úgy mi is - pecsétgyűrű a jobb kezén. Amikor a Szentlélek elpecsétel, elmúlik a kétely. Belülről fakad, hogy mi a munka célja és értelme. Embervoltunk egy fontos területe elkezd helyreállni. Örvendezünk abban, ahogy Isten helyreállít, és ahogy ezen keresztül reménységet munkál a világban.

(Lovas András)